

hvorledes de vil vurdere Regeringen. Det var nu faldet det højtærede Finansminister for Brystet, og han kritiserede, at jeg havde omtalt Statsgælden. Jeg har nævnt den her, og jeg har gjort den til Genstand for Betragtninger adskillige Gange ude i Landet, jeg vil ogsaa gøre nogle Bemærkninger om den ved denne Lejlighed. Det er nævnt saa ofte, at vor Statsgæld nu er 914 Mill. Kr., og jeg vil hertil sige, at det er jo et stort Beløb, men jeg kritiserer ikke dette Beløb, for der er et Beløb, som jeg altid for mit Vedkommende tager fra, nemlig Genforeningslaanet paa 145 Mill. Kr. (*Finansministeren* [Brandes]: Naa dog). Den højtærede Finansministeren behøver ikke at sige: Naa dog, thi dette Beløb har jeg aldrig nogen Sinde kritiseret med et Ord. Jeg har altid sagt, og det ønsker jeg at sige her, at de Penge, som er nødvendige i Anledning af Genforeningen med Sønderjylland, dem skal det danske Folk betale og betale med et glad Sind, og det uden Hensyn til, om det bliver 145 Mill. Kr. eller et betydelig større Beløb. Det skal vi ikke vurdere økonomisk. Jeg kunde aldrig være med til, naar jeg taler om disse Forhold overfor vort Folk, at pege paa, at det vilde blive en dyr Historie for os at blive genforenet med Sønderjylland. Dette Beløb har jeg trukket fra, og jeg gaar ned til det Beløb, vor Statsgæld androg, efter at Finansministeren havde faaet sit Laan paa 120 Mill. Kr. sidste Foraar, da var vor Statsgæld ca. 770 Mill. Kr. med et rundt Tal. Det vil altsaa sige, at Statsgælden, naar vi ser bort fra det sønderjyske Laan, er forøget med over 400 Mill. Kr., siden Krigen begyndte, og jeg har peget paa, at det ikke er nok med, at denne Forøgelse er stor, men det kan blive overordentlig tyngende i de kommende Aar at bære Udgifterne til Forrentning og Afdrag af denne Statsgæld; en Del af denne Forøgelse af Statsgælden er jo nemlig kortvarige Laan. Ca. 145 Mill. Kr. er forfaldet til Udbetaling i Aarene fra 1925 til 1928, altsaa om en 7—8 Aar, og 110 Mill. Kr. forfalder til Udbetaling i Finansaaret 1931—32. Det vil med andre Ord sige, at 255 Mill. Kr. skal betales i Løbet af 11—12 Aar, og der er vel neppe nogen, der tror, at vi har saa mange Penge i Statskassen til den Tid, at vi kan betale disse Laan kontant, og saa staar vi overfor Nødvendigheden af at skulle have Laanene konverteret og antagelig have dem omsat til Laan paa et længere Aaremaal. Jeg har

peget paa, at dette kan blive vanskeligt for den danske Stat. Vanskeligheden herved afhænger i høj Grad af de økonomiske Forhold, af Befolkningens finansielle Forhold og af, hvorledes Erhvervene i det hele er stillede til den Tid. Det var vistnok det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt (Birck), der en Gang gjorde opmærksom paa, at det til den Tid vilde betyde overordentlig meget, om en Ko ikke kostede mere end en Fjerdedel af, hvad den koster for Øjeblikket. Og det er den højtærede Finansminister sikkert ogsaa klar over. Det store Laan paa 120 Mill. Kr. forrenter vi allerede nu, og vi skal begynde at afdrage det i 1922, og det skal afdrages i Løbet af 20 Aar med 6 Mill. Kr. om Aaret. Afdrag og Forrentning af alle disse Laan, af hele vor Statsgæld, vil, naar vi skal begynde at afdrage ogsaa det store Laan, beløbe sig til ca. 44 Mill. Kr. om Aaret, medens vi før Krigen anvendte ca. 14 Mill. Kr. om Aaret til Forrentning af og Afdrag paa Statsgælden. Den højtærede Finansminister maa sikkert indrømme, at denne aarlige Udgiftsforøgelse paa 30 Mill. Kr. til Forrentning af og Afdrag paa Statsgælden kan blive tyngende nok for Budgettet, navnlig hvis Erhvervsvilkaarene for vort Folk bliver ringere end nu, og det er der sikkert Udsigt til, at de vil blive. Naar Erhvervsvilkaarene bliver ringere, flyder Skatterne ikke saa rigeligt ud af Skatteydernes Lommer og ind i Statskassen, derfor skal en saadan Byrde nok blive følelig.

At Stillingen er vanskelig, har den højtærede Finansminister erkendt, da han fremlagde Finanslovforslaget. Ministeren fremhævede i sin Fremlæggelsestale, at han næsten ikke vil anse det for muligt at finde nye Skattekilder. Han kredsede noget om de indirekte Skatter, men erklærede, at han ikke vilde foreslaa en Forøgelse af dem, og deri tror jeg, han gør ret, for selv om han kunde overvinde sig selv og foreslaa en Forøgelse af disse Skatter, føler jeg mig overbevist om, at han ikke fik Lov til det af sine Partier. Finansministerens Uvillie imod de indirekte Skatter har ikke været saa stor tidligere og er vel heller ikke saa stor nu. Jeg vil for mit Vedkommende sige, at jeg vilde finde det overordentlig uklogt og urigtigt at gaa til en Forøgelse af de indirekte Skatter nu; det vilde i Virkeligheden være at give med den ene Haand og tage med den anden, for i det Øjeblik, man forøgede den indirekte Beskatning, forøgede man samtidig Dyrtiden, og det kan ingen selvfølgelig